

**SAVEZ SAMOSTALNIH SINDIKATA HRVATSKE
NEZAVISNI HRVATSKI SINDIKATI
HRVATSKA UDRUGA RADNIČKIH SINDIKATA**
Zagreb, 12. srpnja 2018.

**Predsjedniku Vlade Republike Hrvatske
Predsjedniku Hrvatskog sabora
Ministru rada i mirovinskog sustava
Zastupnicima u Hrvatskom saboru**

Otvoreno pismo u vezi mirovinske reforme

Poštovani,

S obzirom da je resorni ministar, kao i više puta dosad, javnosti predstavio prijedloge „cjelovite mirovinske reforme“ prije nego što je s njima upoznao Radnu skupinu za mirovinsku reformu (RS) koja je na tome trebala raditi, želimo vas neposredno informirati o načinu vođenja postupka te o našim stajalištima.

O neprimjerenosti načina vođenja procesa

Iako smo tražili osnivanje RS još prije godinu dana, kako bi se imalo dovoljno vremena za prikupljanje relevantnih i vjerodostojnih statističkih podataka i izradu analitičke podloge te postigao društveni konsenzus o reformi i mjerama, tek nedavno osnovana RS održala je samo dva sastanka u razmaku od mjesec dana (28.05. i 27.06.2018.) u trajanju od po sat i pol, s prezentacijama dostavljenima ne prije već nakon sastanaka.

U međuvremenu, rad se i formalno iz RS preselio na sastanke koalicijskih partnera, čiji rad, kao i svi drugi, pratimo kroz medije!

Na početku prezentacije „*Cjelovita mirovinska reforma*“ stoji kako Ministarstvo rada i mirovinskog sustava (MRMS) priprema paket mirovinskih zakona u suradnji, među ostalim, sa socijalnim partnerima. Međutim, sindikalne središnjice (sindikati), kao legalni i legitimni zastupnici radnika kojih se i održivost sustava i adekvatnost mirovna u budućnosti najviše i tiču, u izradu mirovinskog paketa uključene su samo na razini forme.

Naime, u Radnoj skupini se ne vodi dijalog, već su njeni članovi, pa tako i socijalni partneri, samo još jedna skupina ljudi kojima MRMS, kao predlagatelj reforme, bez analitike i argumenata, povremeno prikazuje svoje prezentacije – ni manje ni više!

Stajališta i zahtjevi sindikalnih središnjica

Stajalište sindikalnih središnjica je kako mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina. Stoga je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav smanjivanjem priljeva novih umirovljenika te započeti popravljavanje omjera broja radnika i umirovljenika i to stimulacijom radnika na duži ostanak u svijetu rada, na

načelima pravednosti i nediskriminacije. Također, reformom treba otkloniti ili ublažiti nejednakosti nastale kao posljedice prethodne reforme. Reforma ovoga puta mora ići u korist, a ne na štetu radnika. Sve prijedloge odnosno konkretne mjere, vrednujemo u odnosu na ove ciljeve.

Podsjećamo kako Vijeće EU, o Nacionalnom programu reformi Hrvatske 2018. i o Programu konvergencije Hrvatske 2018., a vezano uz mirovinsku reformu, Hrvatskoj ponovno preporučuje:

1. odvratanje od prijevremenog umirovljenja,
2. ubrzavanje prelaska na višu dobnu granicu za obvezno umirovljenje i
3. usklađivanje odredbi o mirovinama za posebne kategorije korisnika s općim pravilima za umirovljenje.

Vlada RH, međutim, na njih nastavlja odgovarati selektivno, olako pristajući na prve dvije (bez analitičkih podloga i procjene dugoročnih učinaka prijedloga), ali u odnosu na treću preporuku (još jednom) ne predlaže ništa.

Sindikalne središnjice od Vlade RH traže sljedeće:

- analitičku podlogu temeljem koje predlaže reformska rješenja,
- procjenu učinaka reformskih rješenja koja predlaže,
- pisano očitovanje na argumente koje dajemo i podatke na kojima ih temeljimo,
- prijedloge o usklađivanju odredbi o mirovinama za posebne kategorije korisnika s općim pravilima za umirovljenje i
- vraćanje rada na mirovinskoj reformi u okvire za to formirane Radne skupine i što hitnije sazivanje trećeg sastanka

U nastavku teksta nalaze se stajališta sindikalnih središnjica, s argumentima i podacima kojima se potkrjepljuju sindikalna neslaganja s pojedinim naznakama reforme (iz prezentacije i medija).

S poštovanjem,

Mladen Novosel, SSSH, predsjednik

Krešimir Sever, NHS, predsjednik

Miroslav Hrašćanec, HURS, predsjednik

Na znanje:

- Ured Predsjednice Republike Hrvatske
- Sredstvima javnog priopćavanja

O (ne)prihvatljivosti pojedinih prijedloga iz prezentacije „Cjelovita mirovinska reforma“

Još jednom naglašavamo kako prezentacija koja se zove „Cjelovita mirovinska reforma“ ne sadrži cjelovite podatke i argumente na kojima se prijedlozi temelje, kao ni procjene njihovih dugoročnih učinaka. Ako je analitička podloga i izrađena, ona nije dostavljena Radnoj skupini te članovi ne raspolažu istim informacijama/podacima kao predlagatelj reforme.

1. Razlozi za nužnost reforme

Prihvatljivo

Mirovinskom reformom treba postići održivost sustava i adekvatnost mirovina. Stoga je nužno smanjiti pritisak na mirovinski sustav smanjivanjem priljeva novih umirovljenika te započeti popravljjanje omjera broja radnika i umirovljenika i to stimulacijom radnika na duži ostanak u svijetu rada, na načelima pravednosti i nediskriminacije. Također, reformom treba otkloniti ili ublažiti nejednakosti nastale kao posljedice prethodne reforme. Reforma ovaj puta mora ići u korist, a ne na štetu radnika. Sve prijedloge odnosno konkretne mjere, vrednujemo u odnosu na ove ciljeve.

Neprihvatljivo

Kroz medije resorni ministar tvrdi kako je „samo 20 posto trenutnih umirovljenika odradilo puni radni staž od 40 godina“ kao i „da se trenutno deficit mirovinskog sustava u visini od 17 milijardi kuna nadoknađuje iz Proračuna“, te da je cilj Vlade, „da 30 godina staža koje je premalo - produljimo“. Ove su izjave višestruko netočne i nekorektne:

Prvo, (više) ne postoji pojam „punog radnog staža“.

Drugo, nekorektno je „zbrajati kruške i jabuke“ i tako davati sliku kakvu se želi: podsjećamo kako je, primjerice, nekad zakonski staž žena bio postavljen na 30 odnosno 35 godina rada.

Treće, od početka 1990-tih - dotad posebni fondovi: radnički, obrtnički i poljoprivredni - objedinjeni su u radničkom fondu.

Četvrto, prosjek mirovinskog staža starosnih mirovina je 32 godine rada, a prijevremenih 39.

Podatci koje tražimo (zatražili smo ih na prvom sastanku, ali ih nismo dobili)

Tražimo dodatne podatke o starosnim mirovinama za svaku kategoriju korisnika posebno (znači: po svakoj kategoriji korisnika mirovine prema posebnim propisima te posebno za korisnike po međunarodnim ugovorima):

- broj korisnika,
- prosjek dobi prilikom ulaska u mirovinu,
- prosjek mirovinskog staža,
- prosjek visine mirovina.

Također, tražimo dodatne podatke o strukturi iznosa koji se nadoknađuje iz Proračuna, odnosno koji nije „pokriven“ doprinosima (tranzicijski trošak iz I. u II stup, obveze po međunarodnim ugovorima, sredstva po kategorijama korisnika mirovine prema posebnim propisima čije mirovine nisu pokrivene doprinosima i dr.).

Traženi bi podatci trebali jasnije pokazati što je u mirovinskom sustavu doista neodrživo!

2. Duži ostanak u svijetu rada

Prihvatljivo

Razumijemo i podupiremo potrebu dužeg ostanka u svijetu rada te nam je prihvatljiva svaka financijska stimulacija radnika da nastave raditi i nakon stjecanja nekog od uvjeta za umirovljenje, koja ih ne diskriminira prema uvjetima umirovljenja. Također, prihvatljiva nam je penalizacija, ali za one koji radnike tjeraju na prijevremeno umirovljenje (prema iskustvima nekih zemalja, moguće je razviti više modela).

Stoga **podržavamo povećanje polaznog faktora** za određivanje starosne mirovine, za osobu koja prvi put stječe mirovinu i ima 65 godina života i 35 godina mirovinskog staža, **s 0,15 na 0,34 posto** za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu.

Međutim, tu mogućnost, kako praksa pokazuje, koriste visokoobrazovani (znanstvenici, liječnici, akademski profesori...) čije su mirovine već značajno više od prosjeka.

S obzirom da se žene još uvijek nalaze u prijelaznom razdoblju izjednačavanja dobi za starosnu mirovinu s muškarcima, **tražimo da se zahtjev dobi** (65 godina života) **prilagodi ženama odnosno njihovom prijelaznom razdoblju** (primjerice, ove je godine to 62 godine), uz zadržavanje istog uvjeta mirovinskog staža za oba spola (35 godina).

Također, **tražimo zadržavanje stimulacije (u novoj predloženoj visini) i za korisnike starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika**. Smatramo da osoba koja iza sebe ima najmanje 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju zaslužuje mogućnost ostvarivanja više mirovine po svakom mjesecu dužeg ostanka na radu nakon stjecanja uvjeta za umirovljenje jer pridonosi rasterećenju mirovinskog sustava.

Zahtjeve iznosimo na načelima pravednosti i nediskriminacije. Također, to će u prijelaznom razdoblju utjecati na povećanje starosnih mirovina žena i onih korisnika koji su rano počeli raditi (OŠ, SSS), a čije su mirovine značajno ispod prosjeka. Dakle, riječ je primjerenosti njihovih mirovina na što mogu osobno utjecati dužim ostankom u svijetu rada.

Uz to, tražimo **brisanje članka 50. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju** prema kojem osiguranik koji je navršio 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža osiguranja na temelju nesamostalnog ili samostalnog rada nema pravo na naknadu plaće na teret sredstava obveznoga zdravstvenog osiguranja za vrijeme privremene nesposobnosti za rad, već na teret sredstava poslodavca, odnosno na teret sredstava osiguranika obveznika uplate doprinosa. **Naime, prebacivanje troška bolovanja osoba starijih od 65 godina u cijelosti na poslodavce, nespojivo je s poticanjem dužeg ostanka u svijetu rada.**

Neprihvatljivo

Već smo naveli kako nam je **neprihvatljivo ukidanje povećanja mirovina od 0,15 posto** za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu za dugogodišnje osiguranike, jer bi pravo u odnosu na cilj (rasterećenje sustava) moralo biti jednako dostupno.

Neprihvatljivo nam je i podizanje dobi (sa 60 na 61 godinu te potom 62 godine) za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika jer smatramo da osoba s najmanje 41 godinom staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života, zaslužuje pravo na umirovljenje bez penalizacije ako se ne osjeća sposobnom više raditi, a ako može, zaslužuje stimulaciju za duži ostanak jer pridonosi rasterećenju mirovinskog sustava.

Podatci koje tražimo

Tražimo dodatne podatke o dosadašnjem korištenju stimulacije čije se ukidanje predlaže, po godinama, od uvođenja do sada:

- broj korisnika koji su to pravo koristili (razvrstano prema spolu i obrazovanju),
- iznosi za tu namjenu potrošenih sredstava.

3. Ubrzavanje izjednačavanja uvjeta dobi za starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu za žene i muškarce

Prihvatljivo

Prihvatljiva nam je mirovinska reforma koja će uvažavati okruženje u kojem živimo i radimo, posebice očekivano trajanje života te očekivano trajanje života u zdravlju, kao ključnih odrednica svake održive reforme.

Neprihvatljivo

Ne samo da **ne prihvaćamo brže izjednačavanje** uvjeta dobi za starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu za žene i muškarce, već **tražimo zakonski povratak na 65 godina**, do bilježenja pozitivnih kretanja za Hrvatsku u odnosu na prosjek EU i usporedive zemlje.

Argumenti sindikalnih središnjica (izvor podataka: *Eurostat*):

- **Očekivano trajanje života** u Hrvatskoj u 2016. godini niže je za 2,8 godina ukupno (3,2 godine muškarci, 2,3 godine žene) u odnosu na prosjek EU, s tim da prosjek EU dižu razvijenije zapadne i sjeverne države članice. Dio nama usporedivih zemalja nije došao ni do 65 godina života kao uvjeta za starosnu mirovinu. Prema izvješću EK (*The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070*) razlika u očekivanom trajanju života u 2016. godini neznatno je veća i iznosi 3,3 godine za muškarce i 2,6 godina za žene, prema projekcijama za 2040. godinu ta razlika za muškarce iznosi 2,6 godina, a za žene 2 godine dok u 2070. godini za muškarce razlika iznosi 1,7 godina i za žene 1,4 godine.
- **Očekivano trajanje života nakon 65. godine starosti** u Hrvatskoj je u 2016. godini ukupno 17,6 godina u odnosu na EU prosjek koji iznosi 20,0 godina (15,6 godina muškarci i 19,2 godine žene, dok je prosjek EU 18,2 godina muškarci i žene 21,6 godina).
- **Očekivano trajanje života prema stupnju obrazovanja** u Hrvatskoj u 2016. godini: za one s osnovnom školom (ISCED 0-2) je 77 godina, sa srednjom stručnom spremom (ISCED 3-4) je 77,5 godina, a za visoko obrazovane (ISCED 5-8) je 80,5 godina.
- **Očekivano trajanje zdravog života pri rođenju** u 2016. godini u Hrvatskoj je 57,1 godina za muškarce i 58,7 godina za žene, u odnosu na prosjek EU 63,5 godina za muškarce i 64,2 godine za žene.
- **Očekivano trajanje zdravog života nakon 65. godine** u 2016. godini u Hrvatskoj je dvostruko kraće od prosjeka EU, odnosno u Hrvatskoj za muškarce iznosi 5,2 godine, a za žene 4,9 godina dok je prosjek EU za muškarce 9,8 godina, a za žene 10,1 godinu.
- U Hrvatskoj u 2017. godini **stopa zaposlenosti** dobne skupine od 25 do 54 godine starosti iznosi 74,9 posto, a dobne skupine od **55 do 64 godine starosti iznosi 40,3%**, dok prosjek EU za dobnu skupinu od 25 do 54 godine starosti iznosi 79,7 posto, a za dobnu skupinu od 55 do 64 godine starosti iznosi 57,1 posto.
- Osim svega navedenog prema izvješću EK (*The Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2016-2070*) očekuje se da će 12 zemalja članica u projiciranom razdoblju imati pad u javnim troškovima za mirovine kao udjelu u BDP-u. Najveći pad očekuje se za Grčku (-6,6 postotnih bodova), zatim za Hrvatsku (-3,8

postotnih bodova), Francusku (-3,3 postotnih bodova), Latviju (-2,6 postotnih bodova) i Portugal (-2,2 postotnih bodova). Za još sedam zemalja također se projicira smanjenje, ali nešto manje, točnije između 1 i 1,9 postotnih bodova (Danska, Estonija, Italija, Litva, Španjolska, Švedska i Poljska). Za Hrvatsku se projicira kako će se u 2040. godini smanjiti javni troškovi za mirovine kao udjelu u BDP-u s **10,6%** zabilježeno u 2016. godini na 8,3% da bi do kraja projiciranog razdoblja tj. 2070. godine iznosili **6,8%**. Usporede li se pak podatci o javnim troškovima za mirovine kao udjeli u BDP-u Hrvatske i prosjeku EU 28, vidljivo je kako je 2016. godine u Hrvatskoj taj udio iznosi 10,6%, a u EU 28 - 11,2%, u 2040. godini u Hrvatskoj će udio iznositi 8,3%, a u EU 28 - 12%, dok će u 2070. godini u Hrvatskoj taj udio iznositi 6,8%, a u EU - 28 iznositi 11%.

Vežano uz navedeni podatak o niskoj stopi zaposlenosti osoba od 55 do 64 godine starosti naglašavamo da je riječ, u pravilu, o neprilagođenosti radnih mjesta starijim radnicima, posebice u nekim sektorima, nevoljkosti poslodavaca da zadrže starije radnike, opet posebice u nekim sektorima, nemogućnosti starijih radnika sudjelovati u različitim oblicima edukacije (pristup cjeloživotnom učenju nije postavljen kao pravo pojedinca) i dr. Sve su to prepreke koje je potrebno sustavno otklanjati, za što se koriste prijelazna razdoblja. Poticanje dužeg ostanka u svijetu rada stoga bi prvenstveno trebalo usmjeriti na ovu skupinu, odnosno prvo omogućiti većini radnika zaista i raditi do 65 godina starosti, a tek kad se takvi uvjeti ostvare razmišljati o daljnjem podizanju dobne granice

S druge strane, predlagatelj reforme nije iznio ni jedan argument kojim bi potkrijepio prijedlog ranijeg prelaska na rad do 67 godina za oba spola!

Da zaključimo, kao zakonski uvjet odlaska u starosnu mirovinu može se staviti i **80 ili više godina života, ali to ne znači da će ljudi doista do tada (moći) raditi**. Jedno je propis, drugo su stvarne mogućnosti, imajući u vidu činjenicu da je starenje individualan proces, netko propada mentalno, netko fizički, netko oboje, a netko je u izvrsnoj formi do pozne starosti. **Međutim, propis mora postavljati uvjete prema mogućnostima većine, a ne manjine, i to upravo zato jer će svi koji ne postizu propisanu normu (dob) biti kažnjeni! To je isto kao postavljanje kvalifikacijske norme za skok u vis na razini 2,45 m iako se zna da je samo jedna osoba u svijetu preskočila tu visinu!**

4. Destimuliranje prijevremenog umirovljenja

Prihvatljivo

Prihvatljivo nam rješenje dogovoreno konsenzusom, temeljem podataka i argumenata. U tome smo spremni sudjelovati, a na sastanku RS ponuditi ćemo i neka moguća rješenja.

Neprihvatljivo

Neprihvatljiv nam je **prijedlog većeg umanjenja mirovina** zbog odlaska u prijevremenu starosnu mirovinu **linearno** za 0,34 posto za svaki mjesec ranijeg umirovljenja. Već je i sadašnji model dovoljno destimulativan. **Linearno umanjenje smatramo nepravednim** dok sadašnji model (skala) ipak stimulira kasniji odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu jer je blaži u kažnjavanju onih koji imaju više mirovinskog staža.

Poznato je kako odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu najčešće nije izbor radnika već ga poslodavac šalje u mirovinu čim navrši prvi uvjet (sjetimo se da je donedavno radnik mogao biti prijavljen na HZZ-u samo do stjecanja prvog uvjeta za mirovinu!).

Stoga tražimo da se umjesto radnika kazni (**penalizira**) **poslodavca** (uključujući državu) koji radnika šalje u prijevremenu mirovinu, a to je mjera koja postoji u nekim zemljama.

5. Proširenje kruga umirovljenika koji mogu raditi i primati mirovinu

Prihvatljivo

Prihvatljivi su nam prijedlozi mjera koje će pridonijeti smanjenju pritiska na mirovinski sustav, a ne njegovu opterećenju. Prihvatljiva su nam rješenja koja radniku daju mogućnost izbora, ali vodeći računa o onome što se želi postići – rasterećenje sustava.

Neprihvatljivo

Prijedlog koji nudi predlagatelj potiče i radnika i poslodavca na nova opterećenja i mirovinskog sustava i sustava rada. Ako radnik može i želi nastaviti raditi, a poslodavac ima potrebu za njegovim radom, radnika treba zadržati u radnom odnosu, a ne umiroviti ga uz zadržavanje radnog mjesta.

Temeljni cilj reforme je postići održivost sustava (smanjivanjem priljeva novih umirovljenika) i osigurati adekvatnost mirovina. S obzirom na ciljeve, prijedlog smatramo kontraproduktivnim, čak i nerazumnim. Svjesni smo problema niskih mirovina i zato smo prihvatili mogućnost rada korisnika starosnih mirovina, ali ovaj prijedlog ne smatramo korakom u pravom smjeru. Naime, za očekivati je da će se ovime poticati poslodavce na slanje radnika u prijevremenu mirovinu te ih uzimati u radni odnos po fleksibilnijim oblicima ugovora o radu (što je nelojalna konkurencija radnicima), ali će se poticati i radnike na odlazak u prijevremenu mirovinu (primjerice, ako izračun pokaže da će mirovina i pola plaće biti više od plaće, ili će dobrovoljno prihvaćati biti na listi viška i dr.).

6. Rješavanje pitanja nižih mirovina iz oba mirovinska stupa i dodatka na mirovinu od 27 posto

Prihvatljivo

Prihvatljivi su nam prijedlozi koji radnicima pri umirovljenju daju pravo izbora za njih povoljnijeg rješenja. To znači uvažavanje činjenice da sustav dva mirovinska stupa ne osigurava veće mirovine svima, dapače, veći dio korisnika ostvario bi manje mirovine.

Neprihvatljivo

Međutim, prijedlog u prezentaciji na razini naznake, bez analitičke podloge i procjene dugoročnih učinaka, ne smatramo prihvatljivim, te ga možemo komentirati samo načelno.

Bez ikakve najave, još i prije prezentacije članovima RS na drugom sastanku, javnosti je predstavljen prijedlog davanja prava izbora budućim umirovljenicima između ostanka u oba mirovinska stupa bez prava na dodatak od 27 posto ili povratka iz II. u I. stup, ovisno što im se više isplati.

Takav pristup mogao bi biti samo „dimna zavjesa“ za ono prethodno, već komentirano, što se budućim umirovljenicima sprema, jer je najava povratka u I. stup „pojela“ svu medijsku pozornost političke, stručne i šire javnosti! Uz to, kroz medije se prema osiguranicima u II. stupu iznosi niz netočnosti i manipulacija o tome kako im država želi oteti mirovine.

Stoga je dobro sjetiti se kako je II. stup nastao preusmjeravanjem 5 posto (odnosno $\frac{1}{4}$) prihoda javnog sustava na osobne račune u privatne fondove (obvezna individualna kapitalizirana štednja), pritom stvarajući proračunsku rupu (tzv. tranzicijski trošak) za zatvaranje koje država sada od privatnih fondova posuđuje ta ista sredstva i na njih plaća kamatu!

Na sastanku RS, MRMS je naveo kako se očekuje da će za 97 posto osiguranika povratak u I. stup biti povoljnija mogućnost, povoljnije pravo, a da će samo 3 posto osiguranika s najvišim

primanjima ostvariti višu mirovinu zahvaljujući izdvajanju i u II. stup. To pokazuje da uvođenje II. stupa nije ispunilo očekivanja, a pritom je s gotovo 6 mlrd. kuna tranzicijskog troška godišnje, preskup za Proračun. Stoga je pitanje zbog čega ga i dalje zadržavamo i plaćamo ovu cijenu.

Iako smatramo kako je država odgovorna osigurati da nitko nema manju mirovinu zbog toga što je bio prisiljen 5 posto svoga doprinosa uplaćivati u II. stup, a 15 posto u I., predloženo rješenje, osim što dovodi u pitanje smisao opstanka II. stupa, dugoročno će povećati teret mirovinskog sustava za javne financije, odnosno stvoriti dodatni trošak, a samo zato da bi se postigla razina mirovina koju bi korisnici imali i da II. stup nije uveden. Naime, iako je MRMS u svojoj prezentaciji iznio podatak o očekivanom pozitivnom učinku na državni proračun u iznosu od oko 87 milijardi kuna u razdoblju od 2019-2040. jasno je da dugoročno ovaj učinak može biti samo negativan. Činjenica **da će se prihod za proračun događati jednokratno** (prilikom odlaska u mirovinu i prebacivanja štednje iz II. u I. stup), **dok će trošak biti dugoročan** (tijekom cijelog razdoblja korištenja mirovine svakog korisnika). Ako su predviđanja MRMS-a točna, većina tog troška morat će se platiti u godinama nakon 2040. što je, očito, dovoljno izvan horizonta današnje Vlade pa ona nema potrebe razmišljati o tome.

K tome, predloženo rješenje stvara situaciju u kojoj prisilna štednja u II. stupu omogućuje ostvarivanje profita privatnim financijskim institucijama koje upravljaju fondovima, dok država (tj. porezni obveznici) snose rizik i plaćaju razliku između onoga što su mirovinski fondovi svojim prinosima stvarno uspjeli ostvariti i razine mirovine koja je potrebna da bi osiguranici iz II. stupa imali jednake mirovine kao da su bili osigurani samo u I. stupu.

Navedeno ukazuje na potrebu preispitivanja modela, jer ako II. stup, čak i unatoč izdašnim državnim subvencijama, neće ostvariti više mirovine za ogromnu većinu budućih korisnika, potrebno je posve ozbiljno razmotriti svrsishodnost njegova opstanka.

Naznaka povećanja izdvajanja za II. stup na štetu I. apsolutno nam je neprihvatljiva jer to, uz sve druge, već navedene negativne efekte, povećava javni dug, a i besmisleno je ako će se korisnici vraćati u I. stup! Podsjećamo kako članice EU takav model ili nemaju, ili su od njega odustale, ili se u II. stupu šteti puno manje, primjerice do 2 posto.

Na kraju ističemo kako je svaki naš komentar nepotreban ako je povratak u I. stup naveden samo kao „gromobran“ za sve drugo što se stvarno planira provesti. **Naime, ostaje pitanje je li Vlada mislila ozbiljno.**

Podatci koje tražimo:

- projekcije o godišnjem broju korisnika mirovina-povratnika iz II. u I. stup (dakle, po godinama u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju),
- projekcije o godišnjem prihodu I. stupa zbog povratka korisnika mirovina iz II. u I. stup (također po godinama u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju),
- prosječan broj osobnih računa u II. mirovinskom stupu neaktivnih tri i više mjeseci, po godinama (2002.-2017. te za prvo polugodište 2018.).

7. Osvremenjivanje sustava staža osiguranja s povećanim trajanjem

Ovu problematiku rješava posebna Radna skupina, uz rad podskupina po sektorima. Smjer se, zasad, čini dobrim te u ovoj fazi nema potrebe za posebnim komentarom.